

2003-02-24

PIRKANMAAN KÄSI- JA TAIDETEOLLISUUS RY:N
NÄPSÄ-KÄSITYÖKOULUN

LAAJAN OPPIMÄÄRÄN OPETUSSUUNNITELMA

SISÄLTÖ

Johdanto ja oppilaitoksen toiminta-ajatus		1
1.luku	Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän tehtävä, arvot ja yleiset tavoitteet	1
	1§ Tehtävä	1
	2§ Arvot	1
	3§ Yleiset tavoitteet	2
2.luku	Opetuksen toteuttaminen	2
	4§ Oppimiskäsitys	2
	5§ Opiskeluympäristö	3
	6§ Työtavat	3
3.luku	Opetuksen rakenne ja opintojen laajuus	4
	7§ Rakenne ja laajuus	4
	8§ Oppilaaksi otto	5
4.luku	Tavoitteet ja keskeiset sisällöt	6
	9§ Käsityön ja visuaalisten taiteiden yhteiset laajan oppimäärän tavoitteet	6
	10§ Käsityön keskeiset sisällöt	7
	11§ Aikuisten opetus	8
12§	Oppimäärän ja opetuksen yksilöllistäminen	9
5.luku	Arviointi	9
	13§ Arvioinnin tehtävä	9
	14§ Oppilasarviointi	9
6.luku	Todistukset	11
	15§ Näpsä-käsityökoulun todistuksien sisältö	11

LIITE 1

NÄPSÄ-KÄSITYÖKOULUN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET

Johdanto ja oppilaitoksen toiminta-ajatus

Pirkanmaan käsi- ja taideteollisuus ry:n Näpsä-käsityökoulu järjestää käsityön taiteen perusopetusta. Koulu on toiminut vuodesta 1990 lähtien yhteistyössä pirkanmaalaisten kuntien kanssa. Opetus on suunnattu ensisijaisesti lapsille ja nuorille, mutta sitä annetaan myös aikuisille. Opetusta annetaan Kangasalla, Lempäälässä, Nokialla, Orivedellä, Pirkkalassa, Sahalahdella, Tampereella, Toijalassa, Vesilahdessa, Vilppulassa, Virroilla ja Ylöjärvellä. Koulu sai vuonna 2000 Opetusministeriöltä käsityön taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän koulutuksen järjestämisluvan. Opetusministeriö on myöntänyt järjestämisluvan kaikkiin edellä mainittuihin kuntiin paitsi Sahalahdelle, jossa Näpsä-käsityökoululla on lain mukaan lupa järjestää laajan oppimäärän mukaista käsityön taiteen perusopetusta. Opetuskieli on suomi.

Taiteen perusopetus on yksi Pirkanmaan käsi- ja taideteollisuusyhdistyksen neljästä tulosalueesta. Muut tulosalueet ovat elinkeinotoiminta, käsityökulttuuri ja käsityötaidot. Pirkanmaan käsi- ja taideteollisuus ry kuuluu Käsi- ja taideteollisuusliittoon.

1 luku Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän tehtävä, arvot ja yleiset tavoitteet

1 § Tehtävä

Pirkanmaan käsi- ja taideteollisuus ry:n Näpsä-käsityökoulun laajan oppimäärän opetussuunnitelma perustuu valtakunnalliseen visuaalisten taiteiden opetussuunnitelman perusteisiin. Opetussuunnitelman perusteet ovat yhteiset arkkitehtuurille, kuvataiteelle ja käsityölle. Näillä taiteen alueilla suoritettavat opinnot voidaan lukea hyväksi keskenään.

Laajan oppimäärän mukaisen opetuksen tehtävänä on antaa oppilaalle mahdollisuus opiskella pitkäjänteisesti ja monipuolisesti. Opetuksen tehtävänä on myös luoda oppilaalle edellytykset elinikäiselle visuaalisten taiteiden harrastamiselle ja valmiudet hakeutua alan jatko-opintoihin. Opetuksen tavoitteena on, että oppilaat voivat taiteen tunteuksellaan vaikuttaa yhteiskunnan arvoihin ja sitä kautta koko yhteiskuntaan ja sen ilmapiiriin.

Opetuksen tehtävänä on kansallisen käsityökulttuurin säilyttäminen ja kehittäminen. Taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja muiden tahojen kanssa kehitetään yhteistyötä kansallisesti ja kansainvälisesti.

2 § Arvot

Laajan oppimäärän mukainen visuaalisten taiteiden opetus perustuu käsitykseen ihmisestä, joka eettisenä, moraalisenä ja valintakykyisenä yksilönä vaikuttaa aktiivisesti omaan elämäänsä ja ymmärtää kauneuden merkityksen elämässään. Opetuksen tavoitteena on tukea opiskelijan henkistä kasvua ja persoonallisuuden eheytymistä.

Ilmaistessaan itseään taiteellisessa prosessissa oppilas oppii arvottamaan ja arvioimaan itseään ja ympäristöään. Tavoitteena on, että oppilas rakentaa maailmankuvaansa omien kokemuksiansa ja kulttuuriperinnön pohjalta ja kehittää sitä edelleen ja että hänestä kehittyy arvostelukykyinen ja ajatteleva ihminen. Opetuksen tulee ohjata oppilasta tiedostamaan itselleen merkityksellisiä elämän sisältöjä ja ilmaisemaan niitä visuaalisin keinoin.

Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaassa kykyä työskennellä yhdessä, jäsentää ympäröivää maailmaa, sekä ymmärtää ja arvostaa erilaisuutta ja moniarvoisuutta. Opetuksen tulee kehittää luovaa ongelmanratkaisukykyä ja ohjata arvioimaan ja arvostamaan laatua visuaalisessa ympäristössä sekä edistää kykyä työskennellä pitkäjänteisesti.

Tavoitteena on, että oppilas ymmärtää, että taide vaikuttaa arvoihin ja on sidottu aikaan ja paikkaan ja että se heijastaa ympäröivää yhteiskuntaa ja että taiteen avulla ihminen määrittelee suhteensa luontoon ja kulttuuriin. Oppilasta tulee ohjata tiedostamaan, että taide on alttiina monikerroksisille tulkinnoille; sama teos, käsityötuote tai rakennettu ympäristö tulkitaan eri aikoina ja eri yhteyksissä eri tavoin. Opetuksessa oppilasta tulee rohkaista persoonallisiin tulkintoihin ja tunnistamaan oman henkilöhistoriansa sekä sen kontekstin, jossa hän tarkastelee teosta.

3 § Yleiset tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan taitoja toimia tietoon ja vuorovaikutukseen pohjautuvassa yhteiskunnassa ja ymmärtää yhteiskunnassa vallitsevan taidekäsityksen visuaalisia merkityksiä ja niiden vaikutusta käsityössä sekä kehittää ilmaisullisia, materiaalisia ja teknisiä valmiuksia.

2 luku Opetuksen toteuttaminen

4 § Oppimiskäsitys

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaan oppimista niin, että hän oppii yhdistämään yksilöllisen kokemuksensa käsitteelliseen ajatteluunsa ja ymmärtää, että kokemus ja käsitteellistäminen ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa. Opetuksessa tuetaan oppilaan taiteellisen oppimisen tietopohjan muodostumista havainnoista, tunteista ja ajatuksista, tiedoista sekä ilmaisusta ja taidoista. Työskentelyn tavoitteena on, että oppilas oivaltaa ajattelun, tiedon soveltamisen ja tekemisen olevan yhtäaikaisia tapahtumia. Opetuksen tavoitteena on, että tekemisen tarve lähtee oppilaan omasta motivaatiosta ja että oppilas omaksuu aktiivisen roolin opiskelussaan ja oppimisessaan. Opetuksessa tulee kehittää oppilaan kykyä muodostaa uutta tietoa ja taitoa liittämällä ne jo omaksumiinsa käsitteellisiin rakenteisiin ja hänen kykyään soveltaa opittua uusissa yhteyksissä. Oppilaan aiempi elämisaailma ja tietopohja, esiymmärrys ja itseymmärrys tulee ottaa huomioon opetuksessa. Tavoitteena on, että oppilas ymmärtää, että tieto on kulttuurisesti aikaan ja paikkaan sidottua ja ilmenee toiminnassa ja sosiaalisissa suhteissa. Opetuksessa tulee hyödyntää tutkivaa ja toiminnallista oppimista yksin ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Tavoitteena on, että oppilas asettaa itse ongelmia, käsittelee tietoa, pohtii ja muodostaa käsityksiä.

5 § Opiskeluympäristö

Oppimisympäristön tulee muodostua kaikista niistä tekijöistä, jotka vaikuttavat opiskelijan oppimisprosessiin: psyykkisestä, sosiaalisesta ja fyysisestä ympäristöstä, opetussuunnitelmasta ja opetusmenetelmistä. Oppimisympäristöön sisältyvät yhteisön omaksumat perinteet, arvot ja eettis-moraaliset käsitykset sekä monikulttuurisuus. Olennainen osa opetustyön onnistumista ja oppimisympäristön laadullisuutta on tavoitteellinen opetustoiminnan kehittäminen. Tavoitteena on jatkuva yhteistyö kodin kanssa palautteen, arvioinnin ja toiminnan kehittämiseksi.

Oppimisympäristössä tulee vallita myönteinen, avoin, turvallinen ja jokaisen persoonallisuutta kunnioittava ilmapiiri, jossa oppilaiden elämäntaidot vahvistuvat. Sen on tuettava monipuolisesti valmiuksiltaan erilaisten oppilaiden kasvua. Virikkeellinen ympäristö tukee sekä toiminnallisuutta että antaa mahdollisuuden omaan rauhaan ja kiireettömyyteen sekä yhdessä työskentelyyn.

Käsityökoulun oppimisympäristön tulee olla esteettisesti virikkeinen ja siinä tulee ottaa huomioon työ-, tuote- ja ympäristöturvallisuus. Oppimisympäristöltä edellytetään lisäksi tekijöitä, jotka tukevat funktionaalisten, visuaalisten ja ilmaisullisten ominaisuuksien toteutumista oppilaan käsityötuotteissa. Näpsä-käsityökoulun opiskeluympäristössä tulee olla käsityöhön suunnitellut ja eri-ikäisille käyttäjille soveltuvat turvalliset välineet sekä monipuolisia materiaaleja. Luonto, opiskelijan elinpiiri ja työ- ja kulttuurielämä ovat myös oppimisympäristöä. Verkkoympäristöä kehitetään käsityökoulun oppimisympäristöksi ja vuorovaikutuksen välineeksi.

Edellä mainitun kaltaiset Näpsä-käsityökoulun tilajärjestelyt on ratkaistu kuntakohtaisesti. Tilajärjestelyihin vaikuttavat kunnissa toimivat yhteistyötahot ja kuntakohtaiset ryhmäkoot. Näpsä-käsityökoulun toiminnasta tehdään toimipistekohtaiset laatukäsikirjat. Laatukäsikirjoissa huomioidaan, miten kussakin toimipisteessä saadaan luoduksi laadukas oppimisympäristö, joka soveltuu niin eri ikäisten oppilaiden opetustilanteisiin kuin eri materiaalien työstämiseen opetuksen aikana.

6 § Työtavat

Opettajan tulee tukea oppilaan oppimista ottamalla huomioon hänen yksilöllinen oppimistyylinsä ja kehitysvaiheensa. Oppilaalle voidaan laatia henkilökohtainen opetussuunnitelma. Esimerkiksi; oppilas aloittaa käsityön taiteen perusopetuksen harrastamisen yli kymmenenvuotiaana. Hän voi halutessaan osoittaa harrastuneisuutensa valmistamalla portfolion käsityötaitoistaan ja tiedoistaan. Koulun pedagoginen johtoryhmä yhdessä ohjaavien opettajien kanssa voi arvioida portfolion vastaamaan tiettyä määrää oppitunteja.

Visuaalisten taitojen ja tietojen oppiminen sekä tutkiva ongelmakeskeinen asenne oppimiseen sekä ilmaisuun edellyttävät jatkuvaa vuorovaikutusta opiskelijan, opettajan ja ryhmän välillä. Havainnoinnin, itse tekemisen ja leikin tulee olla keskeisiä työmuotoja. Oppilaan omat kokemukset, taidot ja tiedot sekä kiinnostus ovat opetuksen lähtökohтия. Aiheiden ja teemojen valinnoilla tulee pyrkiä ylläpitämään tekemisen ja oppimisen iloa.

Työtavat valitaan niin, että oppilaan vuorovaikutustaidot, keskittymiskyky, pitkäjänteisyys, herkkyys, eläytymiskyky, oma-aloitteisuus, vastuu ja itseluottamus sekä sosiaaliset taidot kasvavat. Työtapojen valinta ohjaa oppilasta arvostamaan ryhmän muita jäseniä sekä omia ja muiden oppimisprosesseja ja -tuloksia.

Työtavat ja opinnoissa käsiteltävät sisällöt valitaan siten, että ne tukevat opiskelijan valmiuksia kehittää ja monipuolistaa omaa ilmaisuaan aiemmin hankittujen taitojen ja tietojen avulla perusopinnoista syventäviin opintoihin.

Opetusohjelmien tavoitteet ja sisällöt laaditaan vuosittain Näpsä-käsityökoulun pedagogisen johtoryhmän ja koulun opettajien kanssa. Opetusohjelmat laaditaan keväisin ennen seuraavaa lukuvuotta erikseen varhaisiän käsityökasvatukselle, perusopetukselle, syventäville opinnoille ja aikuisopetukselle. Opettajien vastuulle jää huolehtia, että kunkin lukuvuoden tavoitteet täyttyvät ja opetus on luonteeltaan etenevää. LIITE 1.

3 luku Opetuksen rakenne ja laajuus

7 § Rakenne ja laajuus

Laajan oppimäärän mukainen visuaalisten taiteiden taiteen perusopetus muodostuu perusopetuksesta ja sille rakentuvista syventävistä opinnoista. Näpsä-käsityökoulussa voidaan lisäksi antaa paikkakuntaakohtaisesti perustasoa edeltävää alle kouluikäisille lapsille tarkoitettua varhaisiän käsityökasvatusta sekä opetusta aikuisille.

Lasten ja nuorten opetuksessa:

Näpsä-käsityökoulussa varhaisiän käsityökasvatusta annetaan alle kouluikäisille lapsille, jotka täyttävät kuluvan lukukauden aikana vähintään neljä vuotta. Varhaisiän käsityökasvatuksen järjestämisestä päätetään kuntakohtaisesti. Varhaisiän oppimäärän laajuus on 60 tuntia/vuosi. Opetustunteja ei lasketa oppilaan hyväksi hänen mahdollisesti myöhemmin käymiinsä perusopetustunteihin.

Perusopinnot voi aloittaa kouluikäisenä tai vanhempana. Perusopintojen laajuus on 540 tuntia. Näpsä-käsityökoulun perusopinnot rakentuvat 60 tai 100 oppitunnista vuodessa. Korkeintaan kaksi ensimmäistä lukuvuotta ovat laajuudeltaan 60 tuntia.. Opinnot voivat olla jo alkuvaiheessa kuntakohtaisista järjestelyistä johtuen 100 tunnin laajuisia. 100 tunnin ryhmillä vuoden aikana on 90 tuntia työskentelytunteja ja kymmenen projektituntia. Projektitunnit määritellään sisältöineen vuosittain.

Syventävien opintojen laajuus on 760 tuntia. Syventäviin opintoihin voi siirtyä perusopintojen suorittamisen jälkeen tai muulla tavoin hankittujen vastaavien tietojen ja taitojen perusteella. Oppilaiden vuosittaiset tuntimäärät ovat 90 työskentelytuntia, kymmenen projektituntia ja 20 ohjattua itsenäistä työskentelyä. Syventävää opetusta voidaan järjestää myös yksilöllisillä opetusjärjestelyillä siten, että oppilas voi osallistua perusopetuksen oppitunneille ja suorittaa samalla itsenäistä työskentelyä, jos toimipisteessä ei ole kokonaista syventävien opintojen ryhmää.

Jos oppilas pitää väli vuoden opinnoistaan, hänen tulee hakea uudelleen koulun oppilaaksi normaalina hakuaikana. Väli vuoden jälkeen kouluun palaavalle oppilaalle järjestetään oppilaspaikka, jos ryhmissä on suinkin tilaa. Entisen käsityökoulun oppilaan hakemus ohittaa aina hakutilanteessa uuden oppilaan hakemuksen.

Aikuisopetuksessa:

Aikuisten opinnot etenevät perusopinnoista syventäviin opintoihin. Perusopintojen laajuus on 540 tuntia. Opetusta annetaan alusta asti 90 tuntia vuodessa. Aikuiset voivat halutessaan tehdä portfolion perusopintojen päätteeksi ja saada todistuksen perusopintojen suorittamisesta.

Opintojen laskennan perusteena on käytetty 45 minuutin pituisia oppituntia.

8 § Oppilaaksi otto

Näpsä-käsityökoulun hakuaika on vuosittain toukokuussa, jollei kuntakohtaisesti ole toisin sovittu. Oppilaaksi voi hakea myös kesken lukuvuoden. Haku tapahtuu täyttämällä oppilaskortti, joka palautetaan toimipisteeseen allekirjoitettuna. Oppilaiden valinta tapahtuu arpomalla. Koulun varhaiskasvatusryhmistä perusopetusryhmiin siirtyvien, väli vuoden jälkeen kouluun palaavien oppilaiden ja muista visuaalisten taiteenalojen taiteen perusopetusta antavien koulujen oppilaiden ei tarvitse osallistua arvontaan. Valitsematta jääneet oppilaat arvotaan varasijoille ryhmäkohtaisesti. Varasija säilyy yhden lukuvuoden ajan. Valintakirjeen mukana seuraa tiedote tulevan lukukauden maksuista ja oppilaspaikan peruuttamistavasta: koulun johtokunta vahvistaa lukukausimaksut ja opettajat arvioivat materiaalmaksujen suuruuden.

Näpsä-käsityökoululla ei ole vapaaoppilaspaikkoja.

Koska koulu ei valitse vaan arpoo oppilaansa, sillä on oikeus evätä oppilaspaikka, jos oppilas aiheuttaa toistuvasti järjestyshäiriöitä oppituntien aikana. Oppilasta ei eroteta ennen kuin oppilaan ja hänen vanhempiansa kanssa on asiasta keskusteltu. Jos keskustelu ei tuota tulosta ja tilanne ei rauhoitu tuntien aikana, koulun pedagoginen johtoryhmä voi vaatia oppilasta luopumaan paikastaan. Oppilaspaikan menettää myös, jos oppilaan lukukausi- ja materiaalmaksuja ei ole maksettu ennen uuden lukukauden alkua.

Ryhmän koko on varhaisiän ryhmissä enintään 10 oppilasta, perus- ja syventävissä opinnoissa 12-15 oppilasta. Ryhmien koko voi vaihdella eri kunnissa tehtyjen sopimusten ja käytössä olevien tilojen mukaan. Lisäksi projektitunneilla voi ryhmäkoko väliaikaisesti olla suurempi. Ryhmiä voidaan yhdistää, jos oppilasmäärä laskee varhaiskasvatusryhmissä alle kuuden oppilaan tai perus- ja syventävissä opetusryhmissä alle kahdeksan oppilaan kesken lukuvuotta.

4 luku Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

9 § Käsityön ja visuaalisten taiteiden yhteiset laajan oppimäärän tavoitteet

Käsityön taiteen perusopetuksen tavoitteena on, että oppilas oppii ilmaisemaan itseään käsityön eri osa-alueilla, joita ovat esinesuunnittelu- ja valmistus (perinteen taitaminen, esinevalmistuksen suunnittelu, tuotteen tekninen valmistus ja kädentaidot, tuotteen suunnittelu ja valmistus, tuotteen asiakaslähtöinen valmistus), tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelu- ja valmistus (kulttuurin soveltaminen, tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelu, tuotteen tekninen valmistus ja kädentaidot, tuotteen suunnittelu ja valmistus, tuotteen asiakaslähtöinen valmistus) sekä ympäristön suunnittelu ja rakentaminen (ammattialan kulttuurin soveltaminen, dokumentointi, tekninen toteutus ja kädentaidot, työn suunnittelu ja toteutus, asiakaslähtöinen toteutus)

Lisäksi visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän *yhteiset tavoitteet* määrittelee, että oppilas oppii

- ilmaisullisia taitoja ja tietoja tutkimalla sekä havainnoimalla ja oppii soveltamaan niitä oman työn suunnittelussa ja toteuttamisessa
- vastaanottavaa, arvottavaa ja tulkitsevaa toimintaa tekijänä ja vastaanottajana
- käyttämään omassa ilmaisussaan aistihavaintojaan, mielikuviaan ja ajatuksiaan
- hakemaan vaikutteita työskentelynsä luonnosta, rakennetusta ympäristöstä, historiallisista kohteista, museoista ja näyttelyistä sekä kohtaamalla visuaalisten alojen ammattilaisia
- työskentelemään vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteisön, työ- ja kulttuurielämän kanssa
- oma-aloitteisuutta, sosiaalisia taitoja ja ottamaan vastuuta työskentelystään
- arvioimaan ja ottamaan vastuuta luonnon ja elinympäristön kauneudesta, monimuotoisuudesta ja viihtyvyydestä
- arvioimaan visuaalisten taiteiden tuotteita ja mediaympäristöä
- hankkimaan tietoa oman kulttuurinsa ja muiden kulttuurien visuaalisista taiteista, niiden historiasta, nykyisyydestä ja yhteiskunnallisesta tehtävästä ja tulkitsemaan arvottamaan tätä tietoa
- ymmärtämään visuaalisen kulttuurin yhteyden kulttuurin sisäisiin rakenteisiin
- tuntemaan lähipiirissään asuvien muiden kulttuurien edustajien visuaalista maailmaa ja elämäntapaa
- seuraamaan kulttuuriperinnön ja visuaalisten taiteiden eri alojen keskinäistä vuorovaikutusta, sen erilaisia muotoja ja merkityksiä yhteiskunnassa ja ympäristössä
- vastuullisuutta luontoa ja rakennettua ympäristöä kohtaan
- ottamaan huomioon työskentelyssään kestävän kehityksen periaatteet ja niiden soveltamismahdollisuudet visuaalisten taiteiden alueella ekologisesta, kulttuurisesta, sosiaalisesta ja taloudellisesta näkökulmasta käsityön käsitteitä ja sanastoa ja viestimään niiden avulla
- arvioimaan omaa ja muiden työskentelyprosessia ja oppimista

10 § Käsityön keskeiset sisällöt

Käsityön opetuksen tavoitteena on, että oppilas ymmärtää käsityön merkityksen ihmisen hyvinvointiin. Opetuksessa oppilas ohjataan luomaan esteettisesti laadukkaita ympäristö- ja käyttäjäystävällisiä tuotteita sekä kehittämään kestävä kehityksen mukaisia tuotannollisia ratkaisuja. Käsityön ja muotoilun opetuksessa on ilmaisun ja oppimisen sanallistamisen lähtökohtina esteettinen, ilmaisullinen, funktionaalinen, fysiologinen ja rakenteellinen sekä materiaallinen tarkastelu.

Käsityöilmaisun perustan tulee rakentua kulttuuriperinnölle, taiteidenvälisyydelle ja luonnontuntemukselle. Käsityön ymmärtämiselle ja käsittämiseksi on olennaista, että opetuksen lähtökohta on oppilaan omakohtaiset kokemukset, työskentely käsillä ja mahdollisuus valmistaa tuotteita ja ilmaista itseään. Opetuksessa käsityön tulee näkyä tekoina, taitoina, tuotteina ja teoksina. Tavoitteena on säilyttää ja edelleen kehittää perinteisiä sekä uusia käsityömenetelmiä ja –työtapoja.

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas oppii vaikuttamaan käsityön suunnittelu- ja valmistusprosessiin, tuote- ja tuotannonsuunnitteluun tekemisen eri vaiheissa ja suuntaamaan työtään haluamallaan tavalla. Tavoitteena on, että oppilas ymmärtää käsityöprosessissa arvioinnin merkityksen työn laatuun vaikuttavana tekijänä. Opetussisällöt valitaan niin, että oppilaan visuaaliset tiedot ja taidot, tekniikat ja välineiden tuntemus ja hallinta kehittyvät. Opetuksessa painotetaan taitavaa havainnointia; tietoista ympäristön, median ja käsityöprosessin sekä oman toiminnan tarkastelua. Tavoitteena on, että käsityöprosessissa oppilas toimii vastaanottajana, tulkitsijana ja tekijänä ja että hän oppii seuraamaan oman taidon karttumista prosessina ja arvostamaan prosessia itsenäisenä osiona työskentelyä.

Keskeiset sisällöt

Varhaisiän käsityökasvatuksen opinnoissa oppilaan tulee

- * opiskella käsityön eri osa-alueita ja visuaalisia peruselementtejä: muotoa, tilaa, liikettä, rytmiä, väriä ja valoa työstämällä perustekniikoilla luonnonmateriaaleja
- * havainnoida, vastaanottaa ja tulkita ympäröivää luontoa ja rakennettua ympäristöä ja kulttuuriperinnön ilmentymiä sekä työstää mielikuvansa käsityötuotteiksi
- * harjaantua muodon antamiseen ja harjoitella käden motoriikkaa, sujuvuutta, vakautta ja tarkkuutta, käden ja silmän koordinaatiokykyä sekä haptis-kinesteettistä havaintokykyä
- * harjoitella toiminnassaan työhön keskittymistä, toisten huomioon ottamista ja ottamaan vastuuta omasta työtilasta ja -välineistä
- * tutustua oman elinympäristönsä käsitöihin ennen ja nyt
- * vahvistaa yhteyttään luontoon ja osallistua kulttuurielämään

Perusopinnoissa oppilaan tulee:

- * perehtyä monipuolisesti käsityön eri osa-alueisiin sekä materiaalien ja tekniikoiden ilmaisullisiin mahdollisuuksiin
- * harjoitella käsityön perustaitoja käsin ohjattavin työkaluin ja tutustua koneelliseen käsityöhön sekä käyttää luonnonmateriaaleja ja ihmisen jalostamia käsityöhön soveltuvia materiaaleja

- * harjoitella tilan ja suhteiden ymmärtämistä sekä rakenteiden tuntemusta, värien käyttöä ja sommittelua
- * havainnoida, tulkita ja soveltaa kokemuksiaan käsityön suunnittelu- ja valmistusprosessissa
- * ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja käsityöprosessistaan
- * perehtyä taitojen ja tietojen yksilölliseen soveltamiseen ja oppia käyttämään oppimaansa uusissa tilanteissa
- * perehtyä luovaan ongelmakeskeiseen ajatteluun
- * kehittää esteettistä valintakykyään
- * harjoitella itsenäistä työskentelyä, käsityöprosessin sanallistamista ja itsearviointia
- * tarkastella ja arvioida luontoa ja tuotteiden elinkaarta teknologian ja työ- tuote- ja ympäristöturvallisuuden näkökulmasta
- * tutustua eri kulttuureihin käsityön ja muotoilun näkökulmista ja käyttää niitä virikkeenä ilmaisussaan
- * tulee osallistua näyttely- ja kulttuuriprojekteihin sekä tehdä ohjattuja kotitehtäviä.
- * laatia käsityön taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaisen perusopintojen päätteeksi portfolio

Syventävissä opinnoissa oppilaan tulee:

- * syventää ilmaisu- ja vuorovaikutustaitojaan usealla eri käsityön osa-alueella
- * syventää kykyään hahmottaa, ymmärtää ja sanallistaa muotokieltä, elinympäristön monimuotoisuutta sekä ympäristön kulttuuriarvoja
- * tehdä pitkäjänteisiä suunnittelu- ja valmistusprosesseja, joissa tiedolliset, taidolliset, elämykselliset ja sosiaaliset tekijät yhdistyvät yksilöllisessä tuotteessa
- * valita itsenäisesti ilmaisuun sopivat työtavat, tekniikat ja materiaalit sekä hallita niiden käytön
- * opetella yhdistämään visuaalisia, funktionaalisia, ekologisia ja taloudellisia ominaisuuksia laadukkaaseen ja yksilölliseen käsityötuotteeseen
- * tehdä kulutus päätöksiä ja ympäristöä koskevia ratkaisuja muotoilun näkökulmasta; esteettisesti, eettisesti, ekologisesti ja ekonomisesti
- * ymmärtää käsityön merkityksiä tekoina, tuotteina ja teoksina yhteiskunnassa
- * kehittää ja pitää yllä suomalaista tekstiili-, esine- ja ympäristökulttuuria ja arvostaa kulttuurien erilaisuutta monikulttuurisessa maailmassa
- * tutustua eri aikakausien käsityöhön, kulttuuriin, taiteeseen ja taideteollisuuteen
- * tutustua käsityön ammattilaisten työhön ja työskentelytapoihin ja tarkastella käsityötä ammatillisena toimintana, taitoteknologiana, kulttuurina ja kulttuuriperintönä sekä taiteena ja harrastuksena
- * seurata omaa oppimistaan ja arvioida omaa ja muiden työtä
- * laatia itsenäisesti käsityön taiteen perusopetuksen laajojen oppimäärien mukainen päättötyö, joka sisältää teoksen, portfolion työskentelyprosessista ja siihen liittyvän itsearvioinnin.

11 § Aikuisten opetus

Aikuisten opetuksen tavoitteet ja sisällöt ovat samat kuin perusopetuksessa ja syventävässä opetuksessa.

12 § Oppimäärän ja opetuksen yksilöllistäminen

Mikäli oppilas ei vammaisuuden, sairauden tai muun näihin verrattavissa olevan syyn vuoksi kykene opiskelemaan Näpsä-käsityökoulun opetussuunnitelman mukaisesti, opetussuunnitelman tavoitteita voidaan mukauttaa vastaamaan oppilaan edellytyksiä. Tällöin oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, jossa määritellään opiskelun tavoitteet, opetuksen toteuttamistapa, tarvittavat tukitoimet, mahdolliset suoritukset ja arviointimenettely. Koulu ei järjestä oppilaille henkilökohtaista avustajaa tuntien ajaksi. Oppilaan tai hänen huoltajiensa tulee hankkia avustaja itse, jos hän sitä tarvitsee.

5 luku Arviointi

13 § Arvioinnin tehtävä

Arvioinnin tehtävänä on edistää oppilaan kehittymistä opinnoissaan ja ohjata opiskelun tavoitteiden asettamista. Arvioinnin tulee tukea oppilaan hyvän itsetunnon kehittymistä ja siinä otetaan huomioon oppilaan itselleen asettamat tavoitteet ja valitsemat oppisisällöt.

Oppilaan arvioinnin tulee pohjata pitkäaikaiseen näyttöön ja kohdistua sekä oppimisprosessiin että prosessin lopputuloksiin, teoksiin ja tuotteisiin. Arviointimenetelmät valitaan siten, että ne mittaavat asetettujen tavoitteiden saavuttamista, soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista. Opetusta arvioitaessa on otettava huomioon, että sen merkitys yksilön elämässä näkyy vasta pitkällä aikavälillä.

Oppilaalle on tiedotettava seuraavista arvioinnin periaatteista: arvioinnin tehtävät ja kohteet, arvosana-asteikko ja arviointikriteerit, arvosanan korottaminen, opintojen etenemisen edellyttämät suoritukset, arvioinnin oikaiseminen ja päättötodistuksen sisältö.

Oppilaalle tulee antaa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan oppimistilanteissa. Arviointi on vuorovaikutuksellista opettajan, oppilaan ja ryhmän välillä. Oppilaille annetaan sanallinen arviointi lukuvuoden päättyessä. Arvioinnin pohjana käytetään opettajakunnan laatimaa arviointilomaketta. Oppilasta ohjataan itsearviointiin ja häneltä kerätään vuosittain sanallista arviointia, jota hän pystyy hyödyntämään myös portfoliotyössään. Oppilasta kehoitetaan myös antamaan kirjallista palautetta koululle.

14 § Oppilasarviointi

Perusopintojen päättyessä (540 tuntia), ennen siirtymistään syventäviin opintoihin, opiskelija tekee digitaalisen portfolion cd-rom –muotoon opinnoistaan ja saa tästä sanallisen arvioinnin sekä todistuksen. Portfoliossa tärkeimmät arvioitavat asiat ovat, miten oppilas tuo esiin :

- Taitojen ja tietojen oppimisen ja soveltamisen sekä ilmaiseminen käsityön eri osa-alueilla

- Työtapojen, tekniikoiden ja materiaalien ekologisen valinnan, hyödyntämisen ilmaisuissa ja laadukkaissa tuotteissa
- Käsityön sanaston hallinnan ja käytön
- Suunnittelu- ja valmistusprosessin sekä luovan ongelmanratkaisun
- Osallistumisen ja vaikutteiden hakemisen kulttuuriperinnöstä, luonnosta ja taiteiden välisyydestä
- Ryhmässä työskentelyn sekä oman aktiivisuuden

Syventävien opintojen päättyessä oppilas tekee päättötyön ja siihen liittyvän portfolioon työskentelyprosessistaan. Päättötyön arvioi vähintään kaksi visuaalisten taiteiden opettajaa tai ammattilaista. Oppilas saa päättötodistuksen, numeroarvosanan ja sanallisen kuvauksen osaamisestaan. Opetushallituksen työryhmän vuonna 2002 tekemä ehdotus arviointikriteeristöksi on:

Päättötyö

Päättötyö sisältää teoksen, portfoliotyöskentelyn ja siihen liittyvän itsearvioinnin. Päättötyö on itsenäisesti toteutettava opinnäytetyö, jossa oppilas osoittaa taitonsa, tietonsa, kypsyytensä ja visuaalisen ajattelunsa. Oppilas valitsee itse päättötyön aiheen. Työn voi tehdä, kun oppilas on suorittanut riittävästi syventäviä opintoja.

Päättötyön ohjaaja on koulun opettaja, jonka kanssa laaditaan aikataulu ja työsuunnitelma. Ohjaajan rooli on kannustava.

Lopputyön laajuus on 80-140 tuntia, josta noin puolet on itsenäisen työn osuutta. Työn laajuudesta riippuen voidaan tuntimäärissä joustaa.

Päättötyöt, teokset ja portfolioit, esitellään ja asetetaan julkisesti näytteille.

Kriteerit

Erinomainen (5)

Oppilas ymmärtää visuaalisen työskentelyn luonteen ja osaa ilmaista ja soveltaa ajatuksiaan visuaalisen taiteen keinoin. Oppilas tiedostaa teoksensa kontekstin, taiteen tradition ja nykyajan ja median omassa työskentelyprosessissaan. Hän esittää vakuuttavasti oman näkökulmansa ja uskaltaa rikkoa työskentelyn aikana omia rajojaankin. Työ tarjoaa katsojalle elämyksiä, oivalluksia ja aiheita teeman prosessointiin.

Oppilas on lujasti sitoutunut työskentelyprosessiin. Hän toimii aktiivisesti ja ottaa vastuuta omasta työskentelystä. Hän kykenee yhteistyöhön muiden ryhmän jäsenten kanssa ja kykenee arvioimaan muiden saavutuksia.

Oppilas pitää aktiivisesti työpäiväkirjaa, josta hän pystyy tiivistämään olennaiset työskentelyn vaiheet. Oppilas kykenee analyttisesti arvioimaan omaa työtään ja asettamaan itselleen selkeitä tavoitteita ja saavuttamaan ne. Hän kykenee perustelemaan omat visuaaliset valintansa ja pystyy näkemään työnsä merkityksiä.

Hyvä (3)

Oppilas osoittaa visuaalisten keinojen hallintaa, mutta oppilaan omakohtainen ote ei tarpeeksi välity työstä.

Oppilas pystyy yhteistyöhön ja ottaa vastuuta työskentelystä. Hän pitää prosessistaan työpäiväkirjaa, mutta ei aina osaa kiteyttää tiivistelmässä työn kannalta oleellisinta.

Oppilas pystyy arvioimaan omaa työskentelyä ja asettaa sille tavoitteita.

Hyväksytty (1)

Oppilaan omat tavoitteet eivät riittävän selvästi välity työstä ja työ on rakenteeltaan hajanainen.

Oppilas on sitoutunut heikosti työskentelyprosessiin, ja yhteistyö ryhmän muiden jäsenten kanssa on vähäistä.

Oppilas pitää puutteellista työpäiväkirjaa prosessin aikana ja analysoi heikosti omaa työtään, hän lähinnä referoi työpäiväkirjaa. Työ on kuitenkin loppuun suoritettu.

Opetushallituksen vahvistaa kriteeristön myöhemmin.

Oppilaalle annetaan pyydettyä, opintojen keskeytyessä tai muusta syystä todistus osallistumisestaan käsityötaiteen perusopintoihin.

Oppilaan muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukemisesta päättää koulun pedagoginen johtoryhmä.

7 luku Todistukset

15 § Näpsä-käsityökoulun todistuksien sisältö

Näpsä-käsityökoulun päättötodistus noudattaa sisällöltään Opetushallituksen vahvistamaa visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Todistuksen ja suorituksen antoa varten Näpsä-käsityökoululla on oppilasrekisteri.

Näpsä-käsityökoulun laajan oppimäärän perusopetuksen päättötodistus

Päättötodistuksessa ilmenee seuraavat asiat:

todistuksen myöntävän koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen nimi
käsityön taiteen perusopetuksen opinnot, joista suoritustodistus annetaan
oppilaan nimi ja henkilötunnus
opiskeluaika
oppilaan päättösuoritus, sanallinen, kirjallinen arvio, suorituksen
ajankohta
rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima

Opetusministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
22.6.2000

lainsäädäntö, johon koulutus perustuu
maininta, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen vahvistamien
opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti
maininta, että visuaalisten taiteiden oppimäärä sisältää perusopetuksen ja
syventävät opinnot

Näpsä-käsityökoulun laajan oppimäärän syventävien opintojen päättötodistus

Päättötodistuksesta ilmenee seuraavat asiat

todistuksen myöntävän koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen nimi
käsityön taiteen perusopetuksen syventävät opinnot, joista päättötodistus
annetaan
oppilaan nimi ja henkilötunnus
opiskeluaika
oppilaan päättösuoritus, numeroarvosana ja kirjallinen kuvaus oppilaan
osaamisesta ja suorituksen ajankohta
rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
opetusministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
lainsäädäntö, johon koulutus perustuu
maininta, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen vahvistamien
opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti
maininta, että visuaalisten taiteiden oppimäärä sisältää perusopetuksen ja
syventävät opinnot
arvosana-asteikko: 5 = erinomainen, 4 = kiitettävä, 3 = hyvä, 2 =
tyydyttävä ja 1 = hyväksytty

Syventävien opintojen päättötodistus on samalla todistus koko käsityön taiteen
perusopetuksen laajan oppimäärän suorittamisesta.